

for a living planet®

WWF Denmark
Svanevej 12
2400 Copenhagen NV
Denmark

Tel. +45 35363635
wwf@wwf.dk
www.wwf.dk

Høringsvar til VVM redegørelse for Ironbarks ansøgning om udnyttelse af Zink- og Bly forekomsten ved Citronen Fjord

Nuuk, 4. januar 2016

WWF Verdensnaturfonden har gennemgået høringsmaterialet angående Høring af VSB- og VVM-redegørelse for Ironbarks ansøgning om udnyttelse af Zink- og Bly forekomsten ved Citronen Fjord. Vi har valgt udelukkende at kommentere på VVM-redegørelsen.

WWF finder det meget bekymrende at materialet på adskillige punkter ikke følger Råstofdepartementets Guidelines for udarbejdelse af vurdering af virkninger på miljø (VVM, 2011). Ifølge guidelines skal alle undersøgelser, der er udført være offentligt tilgængelige. Vi har konstateret at adskillige rapporter ikke er med i høringsmaterialet, andre vigtige undersøgelser er tilsyneladende ikke udført og endeligt findes flere undersøgelser ikke dækkende.

Det er uklart hvilke overvejelser der ligger til grund for at et høringsmateriale, der ikke overholder Selvstyrets retningslinjer for udarbejdelsen af VVM, kan godkendes til udsendelse i offentlig høring med efterfølgende offentliggørelse af dokumenter der burde være indeholdt i høringsmaterialet.

Selvstyret har efter WWFs kritik, i samarbejde med selskabet, valgt at offentliggøre flere af de manglende rapporter på Ironbarks hjemmeside. I denne forbindelse er høringsfristen blevet forlænget, dog uden oplysninger om at forlængelsen skyldes at det oprindelige høringsmateriale ikke fulgte gældende retningslinjer, som det fremgår af mail fra Miljøstyrelsen for råstoffer til WWF.

WWF finder det meget positivt at Selvstyret lytter til konstruktiv kritik og efterfølgende vælger at offentliggøre supplerende høringsmateriale, dog vurderer WWF at der stadig mangler baggrundsinformation og at høringsmaterialet slet ikke er dækkende angående sejladsen gennem det meget vigtige og følsomme havområde nordøst for Grønland. Området indeholder et af Grønlands vigtigste åbenvandsområder, det Nordøstgrønlandske polynie. Høringsmaterialet indeholder ikke nogen beredskabsplan for sejladsen, og et eventuelt havari med efterfølgende udslip af brændstof kan medføre katastrofale følger for havfugle og havpattedyr i et område der inkluderer beskyttelsesområder for narhval, hvalros, grønlandshval, isbjørn og havfugle.

WWF vurderer at projektets samlede virkninger på miljø ikke kan vurderes uden at en beredskabsplan for sejlads er udarbejdet og har været i en offentlig høring.

for a living planet®

WWF finder det også bekymrende, at der på nuværende tidspunkt planlægges et storskala råstofprojekt placeret i verdens største nationalpark, inden der er taget endelig stilling til hvorledes Nationalparken skal forvaltes. En strategi for Nationalparken har været under udarbejdelse igennem en årrække, men arbejdet er endnu ikke afsluttet og der er ikke taget stilling til, om der skal foretages en egentlig zonerings af Nationalparken, herunder om områder skal fritages for råstofudnyttelse. WWF anbefaler, at eventuelle udnyttelsestilladelser indenfor Nationalparkens grænser afventer en endelig forvaltningsplan for Nationalparken, eller som minimum en vurdering af om det ansøgte projekt vil kunne indpasses i en kommende forvaltningsplan for Nationalparken, herunder betingelser opstillet i det af Selvstyret foreslåede Man and Biosphere (MAB) koncept for Nationalparken.

De væsentligste mangler i materialet:

Ifølge guidelines skal alle data indsamlet i forbindelse med VVM herunder baseline- og monitoringsundersøgelser stilles til rådighed for offentligheden.

I høringsmaterialet mangler tekniske rapporter på flere meget vigtige områder, herunder beskrivelse af elværkets skadelige virkninger på miljø, rapport med beskrivelse af typer og mængder af kemikalier der forventes benyttet i projektet og virkningen af disse på omgivende miljø.

I retningslinjer for borgerinddragelse (2011) anbefales det at der som minimum allerede på nuværende tidspunkt burde være afholdt et tidligt borgermøde for at indsamle input til VVM og derefter et borgermøde inden VVM sendes i høring. Ifølge WWFs viden er ingen af disse møder afholdt. WWF finder det foruroligende at der trods stort politiske fokus på bedre borgerinddragelse, herunder fra NGO koalitionen for bedre borgerinddragelse, stadig forekommer direkte omgørelser af anbefalinger i Guideline til udarbejdelse af VVM når det gælder borgerinddragelse.

For at beskrive det nuværende miljø inden forstyrrelser fra en kommende mine (base line) er det et krav, at der udføres undersøgelser i flere år i det ansøgte område for at beskrive sæsonvariationer samt variationer mellem år. I Guidelines nævner to til tre år. I dette projekt er der udført feltundersøgelser fra juli til september 2010, og disse suppleres med undersøgelser udført i 1994 og 1997. WWF vurderer at kravene til tidssvarende undersøgelser ikke kan dækkes af at benytte data der er op til 20 år gamle, for herved at spare udgifter til et til to års feltarbejde.

Høringsmaterialet bærer præg af ikke være opdateret, bl.a. fremgår det at Grønland har en bindende klimaaftale med Danmark i hvilken Grønland forpligter sig til at reducere CO₂ udledningen med 5,2 % i forhold til 1990 og at udledning af CO₂ fra råstofaktiviteter er undtaget. En aftale om at undtage CO₂ udledningen fra råstofaktiviteter fra reduktionsmålet og at binde sig til 5,2 % CO₂ reduktion ved andre aktiviteter blev ifølge vores informationer aldrig indgået. Tværtimod indgik Naalakkersuisut i 2012 en aftale med den danske klima- og energiminister Martin Lidegaard, i hvilken det fremgår at Grønland selv definerer sin klimapolitik uafhængigt af EU's mål og FN's Kyoto-aftale.

for a living planet®

Skibstransport: beredskab, brændstof og rute

Beskrivelse af skibstransporten findes mangelfuld. Den potentielt store forstyrrelse i forbindelse med transportaktiviteter ved anlæggelse af minen er slet ikke beskrevet i materiale, og det er således ikke muligt at bedømme forstyrrelse fra den 2-årige anlægsperiode.

En af de største potentielle miljøpåvirkninger ved projektet er en eventuel olieforurening af de meget følsomme højkartiske farvande, herunder polyniet Nordøstvandet, der er et meget vigtigt åbenvandsområde med store populationer af fugle og havpattedyr. I høringsmaterialet er ruten planlagt direkte igennem åbenvandsområdet. Sejladsen er planlagt igennem beskyttelsesområder for narhval, hvalros, grønlandshval og følsomme områder for havfugle og isbjørn. Disse områder bør i størst muligt omfang friholdes for forstyrrelse og risiko for olieforurening ved havari.

For at vurdere risikoen ved projektets sejlads gennem området er det vigtigt at kende beredskabsplanen for eventuelle olieudslip, men denne er endnu ikke udarbejdet og derfor kan denne essentielle del af projektet slet ikke vurderes.

WWF finder det endvidere bemærkelsesværdigt, at der fra Selvstyrets side på borgermødet afholdt den 23. november 2015 i Nuuk henvises til at ansvaret for beskyttelse af det marine miljø knyttet til sejlads ved det ansøgte projekt er et dansk anliggende. Ansvaret for beskyttelse af havmiljøet er et delt dansk og grønlandsk ansvar med den klare fordeling, at Naalakkersuisut har kompetencen og ansvaret for beskyttelse af det marine miljø fra kysten og ud til 3 sømil fra basislinjerne og Danmark har ansvaret fra 3 sømil grænser ud til hvor den eksklusive økonomiske zone (EEZ) slutter, hvilket også fremgår af Naalakkersuisuts hjemmeside¹. Sejlads er ikke et hjemtaget område, men det er råstofpolitikken og al aktivitet knyttet hertil reguleres med hjemmel i Råstofloven, og derfor vurderer WWF at sejladsen tilknyttet dette projekt er at grønlandsk ansvar og burde være beskrevet betydeligt bedre i høringsmaterialet.

WWF har bedt advokat Nicholas Symes vurdere, hvem der har det folkeretlige ansvar hvis der måtte komme olieudslip ved Grønland. I konklusionen slås det fast, at Grønland bærer ansvaret for et spild knyttet til råstofaktiviteter:

'Når man ser bort fra det grundlæggende krav, at forureneren skal rydde op og erstatte, gælder der en særlig ansvarsfordeling mellem de subnationale enheder i Rigsfællesskabet, hhv. Grønland og Danmark. *Under Grønlands Selvstyre* ligger ansvaret for håndtering af olieudslip til havs omfattende direkte af den grønlandske havmiljølov. Uden for dette område, og i den eksklusive økonomiske zone (EEZ) har Grønlands Selvstyre ansvaret for olieudslip der hidrører fra aktiviteter, hvor Grønlands Selvstyre har meddelt licens til mineralefterforskning og –

¹ Departementet for Natur, Miljø og Justitsområdet, om havmiljø. 'Ansvar ved råstofaktiviteter Råstofområdet blev overtaget af Grønland i 2010. Råstofstyrelsen har ansvaret for havmiljøet i forbindelse med råstofaktiviteter, uanset hvor aktiviteten foregår.' <http://naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Departementer/Natur-Miljoe-og-Justitsomraadet/Miljoe-og-beredskabsafd/Havmiljoe>

for a living planet®

udvinding iht. råstofloven.

Den danske stats ansvar kan på denne baggrund negativt afgrænses til, at omfatte oliespild til havs i EEZ, hvis dette ikke stammer fra en aktivitet, der af Grønlands Selvstyre er meddelt licens til iht. råstofloven. I realiteten hidrører dette kun olieudslip fra skibstrafik.

Om beredskabet må det – *formentligt* – konstateres, at Grønland ikke er i besiddelse af sådanne faciliteter, der kan føre til en effektiv forureningsbekæmpelse til havs. Disse faciliteter findes hos Arktisk Kommando, Forsvarsministeriet. Det må derfor forventes, at Arktisk Kommando altid vil skulle deltage i oprydningsarbejde, hvad enten der er en statsretlig pligt eller ej' (Nicholas Symes, 2015).

I det sparsomme materiale om sejlads fremgår det at der er planlagt at benytte to fartøjer på henholdsvis 65.000 og 55.000 dødvægtkapacitet (DWCC). De to skibe er planlagt konstrueret til henholdsvis isklasse PC 3 og PC 4. Isklasse PC 3 kan operere i toårig is mens PC 4 isklasse kan operere i etårig is. Det fremgår af materialet at der forventes flerårig is på dele af den planlagte rute og valg af isklasse forekommer derfor bekymrende lav. Det formodes at disse store fragtskibe på grund af deres begrænsede manøvreedygtighed og udformning ikke vil være velegnede til at udføre oliebekæmpelse ved et eventuelt udslip, og det bør undersøges om det bør være et krav at fragtskibene altid følges af en isbryder med udstyr til bekæmpelse af et større udslip af brændstof.

Det bør også være et krav at der ikke anvendes eller fragtes heavy fuel på skibene. Der er på nuværende tidspunkt ikke lovgivning der forbyder brug af heavy fuel og brændstof med højt svovlindhold i grønlandske farvande, og men der bør stilles krav om at der kun benyttes brændstof med lavt svovlindhold og kun lettere brændstoftyper for at mindske skadelige virkninger fra eventuelle udslip af brændstof og for at mindske udledningen af partikler til den følsomme natur i området.

Det bør også stilles som et krav at intet affald herunder biologisk nedbrydeligt affald fra fartøjer dumpes i havet i dette følsomme område med undtagelse af gråt spildevand.

Det fremgår at fartøjerne vil overholde IMOs (international Maritime Organisation) konventioner om ballastvand, men disse er endnu ikke trådt i kraft. I stedet vil det være relevant allerede på nuværende tidspunkt at stille krav om brug af BAT (best available technology), hvilket eventuelt vil medføre brug af filtre og anden behandling af ballastvand før udledning, for at undgå at invasive arter introduceres til et område, hvor der ikke før er udledt ballastvand.

Luftforurening fra mine, elværk skibs- og lufttrafik

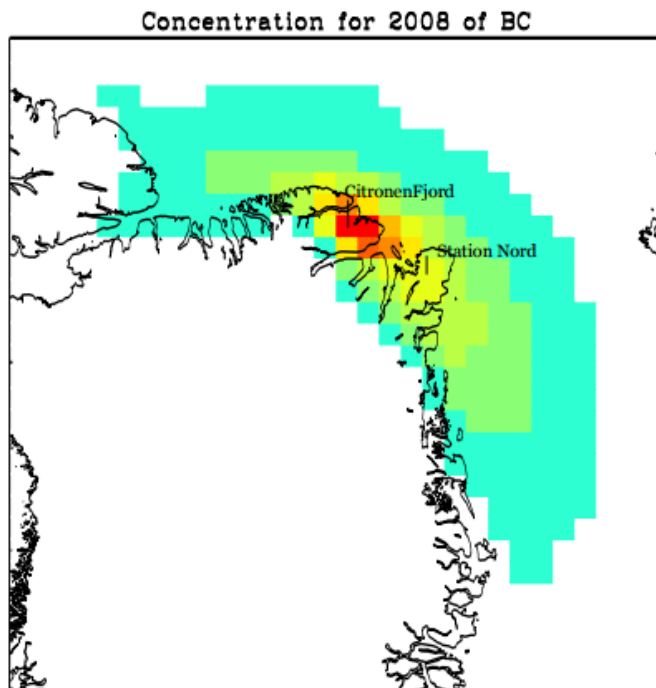
Rapporten om luftkvalitet er blevet gjort tilgængelig for offentligheden efter borgermødet i Nuuk. WWF finder dog rapporten mangelfuld på flere områder. Bidrag fra flytrafik, sejlads og elværk indgår ikke i materialet, og de skadelige effekter af SO₂ (svovldioxid) er overhovedet ikke belyst i rapporten trods at de fremgår i valg af model til at estimere skadelige påvirkninger af miljø. NO_x gasser behandles ligeledes ikke i rapporten. Dette er kritisabelt idet disse gasser kan påvirke den sårbare højarktiske vegetation negativt. Desuden er der også en sundhedsskadelig effekt for ansatte i projektet, der ikke er belyst. Til sammenligning er udledningen kvantificeret og gassernes skadelige virkning grundigt beskrevet i VVM for London Minings Isukasia ansøgning, der er umiddelbart sammenlignelig idet projektet indeholder en åben mine og et elværk.

for a living planet®

Simulering af spredning af partikler indeholder ikke en vurdering af de mindste partikler (PM_{2,5}) og Black Carbon (sodpartikler fra afbrænding af fossile brændstoffer) hvilket ville give et mere retvisende billede hvor de mindste partikler vil spredes over større afstande. En forurening med partikler vækker stor bekymring idet disse ud over at indeholde zink, bly og andre skadelige forbindelser kan medføre at sne og is i et stort område farves mørkere og hermed reflekterer mindre sollys og optager mere energi med større afsmeltning til følge. Ifølge rapporten spredes partikler fra projektet højst 5 km, og dette forekommer utroværdigt når der sammenlignes med f.eks. høringsmaterialet angående Isukasia projektet ved Nuuk.

Efterfølgende er et hørings svar¹ fra Henrik Skov, professor ved institut for miljøvidenskab ved Århus universitet offentliggjort. Her udtrykkes bekymring over at " *Der er ikke oplyst, hvor meget der vil blive udsendt af luftforurening som for eksempel kvælstofilter, sod og partikler*". Hørings svaret indeholder en simulering af spredning af Black Carbon (sod fra forbrænding af fossile brændstoffer) med en bevist mindre udledning end der forventes. Som det fremgår af figuren fra hørings svaret nedenfor spredes partiklerne ikke kun lokalt, men til hele det nordøstlige hjørne af Grønland. WWF finder det meget bekymrende at denne problematik ikke fremgår af hørings materialet.

Side 2/2

for a living planet®

¹¹http://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Hearings/2015/Ironbark_SIA_EIA_NSI/Answers/Hoeringssvar/141215%20Henrik%20Skov%20Aarhus%20Universitet%20DAN.pdf

WWF finder det også bekymrende at miljøbelastning fra elværket ikke er beskrevet i materialet. Elværket er planlagt med en effekt på 28 MW, og vil helt sikkert medføre en negativ påvirkning af miljø. Samtlige råstofprojekter i Grønland der har indeholdt større elværker har lavet detaljerede beskrivelser der indeholder miljøpåvirkning herunder forsurening fra svovlindhold, skadelig virkning fra nitroser gasser, udledning af partikler og støj. Et elværk vil også medføre en sundhedsrisiko for ansatte i projektet, og WWF er uforstående overfor at beboelsesområdet ligger placeret kun 50 meter fra elværket. Denne placering vil ikke være tilladt i lovgivning udenfor råstofområdet og støjgener alene gør at denne placering bør genovervejes.

WWF deler Departementet for Natur, Miljø og Justitsområdet bekymringer i deres høringssvar til projektet angående Esum sø, hvor det er oplyst, at søen afvandes om sommeren ved en pludselig hændelse, som oversvømmer Esum elvens flodslette. Esum sø dækker et areal på 14,5 km² og den rummer meget store mængder vand. Der er derfor potentiale for en meget stor udstrømning og konsekvenserne kan blive ødelæggelse af landingsbane og de underjordiske mineanlæg med fare for ansatte i projektet og med risiko for forurening af området.

Kemikalier

Høringmaterialet indeholder en liste over kemikalier der eventuelt vil blive benyttet i processen til at adskille malmen i salgare produkter og affaldsprodukter. Det fremgår at listen over kemikalier ikke er endelig og der er ikke nogen angivelser af hvilke mængder der er planlagt benyttet. Flere af de nævnte kemikalier er dokumenteret skadelige for omgivende miljø og uden mere viden om mængder, hvordan de udledes og eventuelle skadelige virkninger er det ikke muligt at vurdere miljøpåvirkningerne. Materiale der beskriver disse påvirkninger bør derfor udarbejdes og indgå i høringmaterialet.

Det fremgår af VVM at der er udført økotoxikologiske test og at der udelukkende er udført test for akutte skadelige virkninger. Disse test er udført med varierende koncentrationer af vandprøver, der bedømmes at være repræsentative for vand der udledes fra projektet. Prøverne indeholder dog ikke over nogen af de kemikalier der ønskes benyttet til at adskille de kommercielt brugbare metaller fra affaldsmaterialer hvilket burde være indeholdt i testene. Desuden er ikke udført test for kronisk skadelige virkninger på miljø. Dette er et krav ifølge Guidelines og bør udføres også når der ikke findes skadelige virkninger ved kortvarige test, der kun har dødelighed for testorganismer som parameter.

Ved minedriften vil der blive anvendt store mængder eksplosiver og dette vil medføre at betydelige mængder kvælstof udledes. Denne påvirkning er beskrevet som ikke signifikant uden at angive hvilke mængder der er tale om. Denne påvirkning bør kvantificeres og beskrives mere detaljeret.

for a living planet[®]

Der findes en bestand af fjeldørreder i Lake Platinova. Det vurderes at denne bestand kan blive negativt påvirket pga. at vandmængderne i søen vil variere meget fordi søen ønskes benyttet til at forsyne mineprojektet med meget store mængder vand. Dette medfører at fjeldørreder eventuelt vil uddø i søen. Løsningsforslaget beskrevet i VVM redegørelsen er at genudsætte fjeldørreder fra en anden bestand. Fjeldørreder har en meget stor lokal tilpasning, og om det er muligt at reetablere en bestand i søen ved genudsætning af fjeldørreder findes uklart.

Alt affald produceret i forbindelse med anlæg og drift af minen vil blive deponeret i området. Maskiner, dæk, miljøfarligt affald, herunder flyveaske og større genstande vil blive deponeret i minen. Alt brændbart affald, herunder også spildolie, vil blive afbrændt i forbrændingsanlæg.

Grønland har ikke tradition for at oprette deponier til farligt affald. Myndighederne bør overveje, om der skal stilles krav til, at visse affaldsfraktioner skal sejles bort til en forsvarlig håndtering i udlandet, og om det er det miljømæssigt forsvarligt at afbrænde store mængder spildolie i området.

Høringsmaterialet indeholder et oplæg til en nedlukningsplan, men planen beskrives som en konstant udviklende proces og det er derfor vanskeligt at forholde sig til om planen er dækkende. Nedlukningsplanen danner grundlag for hvilket beløb der fastsættes til sikkerhedsstillelse for reetablering af området og er derfor et meget vigtigt dokument, der ikke kommer i en offentlig høring. Derfor ville en mere udførlig behandling i VVM være ønskelig.

Kaare Winther Hansen
Biolog, WWF Verdensnaturfonden
Tuapannguit 20
k.hansen@wwf.dk
+299 525280